

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss - Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen SOU 2024:9

Umeå kommun tackar för förfrågan om yttrande till betänkandet *Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammet (SOU 2024:9)*.

Umeå kommun tar emot mellan 270 och 300 studenter årligen från sjuksköterskeprogram, vilket motsvarar ungefär 700 till 800 praktikveckor. Denna omfattande mängd praktik ger studenterna möjlighet att omsätta teoretiska kunskaper i praktiken och skaffa sig värdefull erfarenhet inom hälso- och sjukvårdsområdet. Genom att erbjuda sådana möjligheter bidrar Umeå kommun till att utbilda kompetenta sjuksköterskor och stärka vården samt att det stärker möjligheterna att klara kompetensförsörjningen i regionen.

Umeå kommun ser flera fördelar med att ta emot en stor volym studenter för praktik inom hälso- och sjukvården:

- Studenter bidrar med nya perspektiv, aktuell teoretisk kunskap och forskningsbaserade metoder. Detta främjar ett dynamiskt kunskapsutbyte mellan studenter och befintlig personal.
- Utbildning av kompetent personal: Genom att erbjuda praktikplatser ger Umeå kommun blivande sjuksköterskor möjlighet att omsätta sina teoretiska kunskaper i praktiken. Detta är avgörande för att utbilda kompetent vårdpersonal som kan möta framtidens utmaningar.
- Attraktiv arbetsgivare: Genom att vara en aktiv del av studenternas utbildning blir Umeå kommun en attraktivare arbetsgivare. Studenter erbjuds anställning efter praktikens avslut, vilket gynnar kommunen både på kort och lång sikt.

- Förbättrad vårdkvalitet: Genom att involvera studenter i vården ökar möjligheten till handledning och reflektion. Detta kan leda till förbättrad vårdkvalitet och säkrare patientvård.

Umeå universitets avtalsområde omfattar många kommuner i Västerbotten. Utmaningar som Umeå kommun har gällande verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor är den höga efterfrågan från studenterna på Umeå universitet om att få vara kvar på studieorten under sin praktikperiod. Om en student får en praktikplats på annan ort än studieorten så innebär det i många fall att studenterna själva måste ordna eget boende och resa till annan ort. En kostnad som de många gånger får stå för själva. Av naturliga skäl vill så många som möjligt vara kvar på studieorten där bostaden redan finns. Således har Umeå kommun fått ta ett stort ansvar att maximera volymer av platser för sjuksköterskestudenter. Många gånger innebär det en svår avvägning där vi å ena sidan vill ta emot så många som möjligt men utan att tumma på målen om god kvalitet på den praktik vi erbjuder eller kraven på vårdssäkerhet.

Umeå kommun har en intern samordning av praktikplatser. Där sker det fortlöpande inventering av praktikplatser och möjligheter att utöka antalet platser utvärderas också kontinuerligt och i dialog med verksamheten. Dagens utmaning ligger i att lokaler och personalutrymmen inte är dimensionerade för att hålla fler personer än de gör för närvarande. Som arbetsgivare tar vi även emot studenter och praktikanter från andra utbildningsanordnare och yrkesutbildningar. Det innebär ytterligare en dimension och ökar komplexiteten när alla olika praktikplatser ska inrymmas i verksamheten, många gånger samtidigt. Umeå kommun samverkar externt med Umeå universitet där befintligt avtal löpande utvärderas och information utbytes. Samordningen mellan lärosäte och kommun fungerar väl.

Detta remissvar har kommit till i dialog med verksamhet och särskilt för vi fram våra synpunkter utifrån de erfarenheter vi har från vårt praktikcentrum. Synpunkter har också samlats in från medicinskt ansvariga sköterskor (MAS) samt kompetensförsörjningsperspektivet från Äldreomsorgens samt Stöd och omsorgs HR-enheter.

Remissvar

Umeå kommun ställer sig i stort positiv till förslagen i remissen och skickar med följande kommentarer sorterade under rubrik;

Förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet gällande klinisk utbildning

Umeå kommun ställer sig tveksam till att förändra artikel 31. Det finns en risk med att ersätta praktisk träning på KTC/lärcentrum i alltför stor utsträckning. Fortsatt måste studenterna träffa patienter och vara i olika verksamheter för att få tillräckliga färdigheter för att arbeta som sjuksköterska när de är klar med utbildningen. Däremot ser vi positivt på förslaget om det blir möjligt att ersätta klinisk utbildning med simulering. Klinisk träning över lag är en viktig del i utbildning till sjuksköterska.

Harmonisering av bedömningsmetod och bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning

I betänkandet framhålls vikten av att främja harmonisering av bedömningsmetoder och bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning inom sjuksköterskeutbildningen. Umeå kommun ställer sig bakom detta förslag.

Genom att harmonisera bedömningsmetoder skapas en mer enhetlig och rättvis bedömning av studenters prestationer under den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta kan bidra till att höja kvaliteten på utbildningen och säkerställa att alla studenter bedöms på likvärdiga grunder.

Det finns fördelar med att standardisera bedömningsmetoder. Det kan leda till ökad transparens, tydlighet och jämförbarhet. En gemensam metodik kan också underlätta samarbete mellan olika vårdgivare och utbildningsinstitutioner, vilket i sin tur gynnar studenternas lärande och utveckling.

Det är viktigt att betona att harmoniseringen inte innebär en "one-size-fits-all"-lösning. Istället handlar det om att skapa en grundläggande gemensam förståelse och metodik för själva bedömningen, samtidigt som det finns utrymme för anpassningar och lokala variationer i själva praktiken.

Generisk modulbaserad handledarutbildning

Umeå kommun ser positivt på förslaget att utformningen av handledarutbildningarna ska vara likvärdiga oavsett lärosäte. Detta kan höja kvaliteten på handledarutbildningen och på sikt även den verksamhetsförlagda utbildningen. Umeå universitets medicinska fakultet ligger i framkant och håller redan på att ta fram en digital handledarutbildning. En sådan utbildning är viktigt för att säkerställa kvaliteten på verksamhetsförlagd utbildning och för att stärka kompetensen hos vårdpersonal som fungerar som handledare. Detta skulle i sin tur kunna bidra till en bättre utbildningsmiljö för sjuksköterskestudenter och andra inom hälso- och sjukvårdsområdet. Umeå kommun betonar vikten av att

handledarutbildningen är tillgänglig och anpassningsbar för att möta de olika behoven inom vården. En sak att ha i beaktande är den komplexa situationen hälso- och sjukvården är i. Det är många gånger svårt för verksamheterna att kunna avvara sin personal för att gå en handledarutbildning. Hög kvalitet på innehållet är en viktig punkt men lika viktigt är förutsättningarna för en god inlärningssituation. Hur kan man underlätta för verksamheterna att skapa det? Finns det sätt att förbättra inlärningsmiljön och skapa utrymme, kan vi tänka nytt tillsammans?

Ett nationellt IT-stöd för hälso- och sjukvårdsutbildningar bör utvecklas och implementera

Umeå kommun ser positivt på ett nationellt IT-stöd för att förenkla samverkan kring platser. Dock har redan Umeå universitets Medicinska fakultet infört ett IT-stöd, Praxia, som används tillsammans med samverkansparter för att fördela volymer och utbyta information. Det är positivt att få nationell överblick på praktikplatserna. Det är lätt att se fördelarna för lärosätenas arbete med att fördela platser. För en kommun är däremot användbarheten mer begränsad eftersom det föreslagna IT-stödet enbart ser på platser för SSK-studenter. I kommunen behöver vi ha flera olika praktikplatser för olika yrken i beaktande och har därför fler planeringsparametrar att ta hänsyn till än detta IT-stöd erbjuder.

VULF-avtalet

Gällande VULF-avtalet har Umeå kommun inga synpunkter på avtalets utformning. Däremot finns en förhoppning att avtalet kommer innebära en skälig kompensation för de studenter som får fördyrade levnadsomkostnader när de gör praktik i en annan kommun än studieorten. Det skulle vara gynnsamt för hela Västerbotten, då vi tror att det skulle ge en jämnare fördelning av studenter i ett län med stora avstånd.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Marie Eriksson
HR strateg